

17. Palotoimi

Palolautakunnan antama kertomus Helsingin kaupungin palotoimesta v. 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Palolautakunnan kokoonpano ja käsiteltyjen asioiden lukumäärä. Palolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana lakitieteen kandidaatti C. A. Öhman, varapuheenjohtajana diplomi-insinööri V. J. Niemistö, itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja A. V. Toivonen sekä muina jäseninä varatuomari L. J. Ahva, toimitsija E. E. Hakala, palokorpraali V. A. Hammar, toimitsija R. J. Heinonen, palokorpraali E. A. Jauros, varatuomari E. F. Länsiö ja vakuutustarkastaja G. O. Rundman, itseoikeutettuna varajäsenenä apulaistarkastaja I. Ahonen ja muina varajäseninä kamreeri A. G. R. Estlander, palokorpraali V. A. Heino, taloustirehtööri M. J. Hopeavuori sekä kirvesmies E. A. Peuranen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kirjakaupanjohtaja K. F. Sundqvist ja sihteerinä toimi varatuomari P.-E. Gustafs.

Lautakunta kokoontui 29 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 476. Kirjeitä saapui 429 ja lähetettiin 240.

Kertomusvuoden aikana lautakunnan kokouksissa käsiteltiin asioita, jotka koskivat mm.: palokunnan rahastojen v:ot 2 ja 3 v:n 1947 tilien hyväksymistä ¹⁾, avustusmäärärahojen myöntämistä erilaisia tarkoituksia varten ²⁾, Helsingissä olevien öljylämmityslaitteiden tarkkailua ³⁾, vapaaehtoisille palokunnille luovutettavaa poltto- ja voiteluainetta ⁴⁾, hälytyssireenien käyttöönottamista vilkasliikenteisissä katujen risteyksissä ⁵⁾, ohjesääntökomitean työn kiirehtimistä ⁶⁾, nuohoustyön kuittausjärjestelmää ⁷⁾, palopäällyksen oikeutta ratkaista öljylämmityslaitteiden jatkuvan käytön tarkkailua koskevat anomukset ⁸⁾, sairaankuljetustehtävien luovuttamista kokonaisuudessaan sairaankuljetusliikkeen harjoittajalle H. Oinoselle ⁹⁾, palopäällystön palvelusvuoroja ¹⁰⁾, komitean asettamista nuohouspiirien uudelleen järjestämiseksi ja nuohoustaksojen muuttamiseksi ¹¹⁾, nuohoustyön laskutuksen valvontaa ¹²⁾, sekä Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle teatterivartiointista tulevan korvauksen korottamista ¹³⁾.

Esityksiä kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille tehtiin asioista, jotka koskivat: sairaankuljetusmaksujen korottamista ¹⁴⁾, palokunnan henkilökunnan vaate- ja varusesineiden käyttöoikeutta ¹⁵⁾, eräitä v:n 1947 ja kertomusvuoden määrärahoja koskevia ylitysoikeuksia ¹⁶⁾, palokaivojen kunnossapitoa varten tarvittavaa määrärahaa ¹⁷⁾, apulaispäällyksen eläkeikää ¹⁸⁾, lasten päiväkotien henkilöturvallisuutta ¹⁹⁾, palokunnan

¹⁾ Palokk. 21 p. tammik. 29 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 30 §, 21 p. huhtik. 168 ja 175 §, 26 p. toukok. 216 §, 15 p. syysk. 350 §, 3 p. marrask. 398 §, 1 p. jouluk. 448 §, 15 p. jouluk. 456 § ja 29 p. jouluk. 469 §. — ³⁾ S:n 21 p. tammik. 38 § ja 3 p. maalisk. 104 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. maalisk. 109 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. maalisk. 111 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. maalisk. 114 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. maalisk. 140 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. huhtik. 171 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. huhtik. 174 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. huhtik. 176 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. huhtik. 177 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. toukok. 220 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. marrask. 400 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. tammik. 16 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. tammik. 31 § ja 4 p. helmik. 55 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. tammik. 39 §, 3 p. maalisk. 102 ja 110 §, 26 p. toukok. 217 §, 9 p. kesäk. 247 §, 29 p. kesäk. 283 §, 11 p. elok. 311 ja 312 §, 20 p. lokak. 382 § ja 15 p. jouluk. 453 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. tammik. 40 §. — ¹⁸⁾ S:n 3 p. maalisk. 100 §. — ¹⁹⁾ S:n 3 p. maalisk. 108 §.

viranhaltijain palkkakuoppien korottamista ¹⁾, liitosalueen nuohoustariffin korottamis-
ta ²⁾, kaupungin laitosten autojen värejä ³⁾, öljylämmityslaitteiden hankkimista palo-
kunnan taloihin ⁴⁾, nuohouskomitean erään jäsenen ja sihteerin opintomatkaa ⁵⁾,
palokunnassa suoritettavia rationalisoimistoimenpiteitä ⁶⁾, 2 vesisäiliöauton hankkimista
palokunnalle ⁷⁾, liikkeiden automaattihälytyslaitteiden liittämistä palokunnan hälytys-
verkostoon ⁸⁾, yleisen palotarkastuksen toimittamista vielä tarkastamatta olevilla alueil-
la ⁹⁾, talousarvioesitystä v:lle 1949 ¹⁰⁾, sammutusvälineiden lainaamista Pitäjänmäen ja
Lauttasaaren vapaaehtoisille palokunnille ¹¹⁾, avunannosta perittävien maksujen korotta-
mista ¹²⁾, ja Tapaninkylässä olevan BR 304 nimisen tilan ostamista kaupungille ¹³⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille annettiin asioista, jotka
koskivat: palokunnan rahastojen hoitoa ¹⁴⁾, palokaivojen ja tierumpujen rakennus- ja
korjaustöitä ¹⁵⁾, Puistolan vapaaehtoisen palokunnan anomusta saada kaupungilta lah-
jaksi tontti ¹⁶⁾, nuohoustoimintaa liitosalueella ¹⁷⁾, Sörnäistenniemellä olevien öljysäiliöi-
den käyttöä ¹⁸⁾, sunnuntaivuorossa olevien palomiesten palvelusvahvuuden supistamis-
ta ¹⁹⁾, avustusanomuksia ²⁰⁾, anomuksia sairaankuljetusmaksujen korottamiseksi ²¹⁾,
palokunnan henkilökunnan vapaata sairashoitoa ²²⁾, kaupungintalon pihamaalle raken-
nettavaa autovajaa ²³⁾, varsinaisella kaupunkialueella kannettavia nuohousmaksuja ²⁴⁾,
sanomalehti- ja aikakausjulkaisutilauksia ²⁵⁾, erilaisten kiinteistöjen ja irtaimiston palo-
vakuuttamista ²⁶⁾, virkasääntökomitean mietintöluonnosta ²⁷⁾, Oy. Shell ab:n vaahto-
sammutuslaitteiden hankkimista ²⁸⁾, Herttoniemen Saha oy:n sahalaitoksen toiminnan
jatkamista ja puutavaravarastoja ²⁹⁾, palokellojen käyttämistä poliisin hälytyspuheli-
mina ³⁰⁾, virkasäännön määräysten ulottamista tilapäisiin viranhaltijoihin ³¹⁾, vahingon-
korvauksen suorittamista autoilija A. Lehesmäelle autojen yhteenajosta ³²⁾, viranhalti-
jain henkilökortiston uudelleen järjestämistä ³³⁾, palokunnan varusteiden luovuttamista
Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle ³⁴⁾, virkasääntökomitean ehdotusta uudeksi virka-
säännöksi ym. ³⁵⁾, yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin palkkoja ³⁶⁾,
palomiesten sivutoimia ja ansiotöitä vapaa-aikoina ³⁷⁾, lastentarharakennukseen rakennet-
tavaa palomuuria ³⁸⁾, Pukinmäen vapaaehtoisen palokunnan anomaa lisälainaa ³⁹⁾ sekä
kaupungin vaatetarvikehankintojen keskittämistä ⁴⁰⁾. Sitä paitsi annettiin asemakaavan-
muutoksia ja rakennusmuutoksia yms. koskevia lausuntoja 71 kpl.

Palolaitos

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli palokunnan vakinaisten viranhaltijain luku-
määrä 291. Kun vuoden aikana erosi 32 viranhaltijaa ja heidän tilalleen otettiin uusia
viranhaltijoita saman verran ei vakinaisten viranhaltijain lukumäärä vuoden aikana
muuttunut.

Kertomusvuoden aikana saavutti palopäällikkö W. W. Bergström eläkeiän eroten palo-
kunnan palveluksesta syyskuun 27 p:nä. Samoin siirtyi apulaispalopäällikkö L. A. Karto
lokakuun 31 p:nä eläkkeelle. Uudeksi palopäälliköksi valitsi kaupunginvaltuusto Palo-
suojelukeskuksen ja Palopäällystökoulun johtajan varatuomari L. J. Pesosen, joka astui

¹⁾ Palolk. 23 p. maalisk. 141 §. — ²⁾ S:n 21 p. huhtik. 179 §. — ³⁾ S:n 26 p. toukok. 234 §
ja 29 p. kesäk. 285 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. kesäk. 235 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. kesäk. 259 §. — ⁶⁾ S:n 18 p.
kesäk. 261 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. kesäk. 267 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. kesäk. 278 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. elok.
305 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. elok. 325 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. syysk. 347 ja 348 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. jouluk.
441 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. jouluk. 449 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. tammik. 3 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. tammik. 13 §
7 p. huhtik. 153 §, 21 p. huhtik. 172 §, 15 p. syysk. 352 § ja 15 p. jouluk. 460 §. — ¹⁶⁾ S:n 7 p.
tammik. 15 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. tammik. 17 §. — ¹⁸⁾ S:n 7 p. tammik. 18 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. tammik.
35 §. — ²⁰⁾ S:n 21 p. tammik. 36 §, 3 p. maalisk. 101 § ja 21 p. huhtik. 180 §. — ²¹⁾ S:n 4 p.
helmik. 51 §. — ²²⁾ S:n 4 p. helmik. 57 §. — ²³⁾ S:n 18 p. helmik. 80 §. — ²⁴⁾ S:n 18 p. helmik.
84 §. — ²⁵⁾ S:n 18 p. maalisk. 131 §. — ²⁶⁾ S:n 18 p. maalisk. 138 ja 139 §. — ²⁷⁾ S:n 21 p. huh-
tik. 173 §. — ²⁸⁾ S:n 21 p. huhtik. 182 §. — ²⁹⁾ S:n 5 p. toukok. 183 § ja 11 p. elok. 321 §. —
³⁰⁾ S:n 12 p. toukok. 199 §. — ³¹⁾ S:n 9 p. kesäk. 246 §. — ³²⁾ S:n 9 p. kesäk. 248 §. — ³³⁾ S:n 29 p.
kesäk. 270 §. — ³⁴⁾ S:n 11 p. elok. 322 §. — ³⁵⁾ S:n 6 p. lokak. 372 §. — ³⁶⁾ S:n 20 p. lokak.
385 §. — ³⁷⁾ S:n 3 p. marrask. 401 §. — ³⁸⁾ S:n 3 p. marrask. 408 §. — ³⁹⁾ S:n 1 p. jouluk.
442 §. — ⁴⁰⁾ S:n 15 p. jouluk. 457 §.

virkaansa marraskuun 11 p:nä 1948. Apulaispalopäällikön virkaa hoiti vuoden loppuun palomestari C-W. Åström.

Elokuun 15 p:nä 1948 eronneen apulaispalotarkastaja V. Hännisen tilalle valitsi palolautakunta syyskuun 1 p:stä lukien rakennusmestari R. U. Särkijärven.

Vuoden aikana nimitti palopäällikkö kahteen avoimeksi tulleeseen palokersantin virkaan palokorpraalit M. W. Hyytiäisen ja M. O. Harjukarin.

V:n 1948 aikana siirtyivät täysin palvelleina eläkkeelle palokersantit K. Seppälä ja V. F. Virtanen sekä palokorpraalit E. Juoksukangas, E. Leskinen ja A. Sjöberg.

Tuntityössä olevien eri ammattimiesten määrä oli koko vuoden ajan 16.

Palokunnan koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus ilmenee seuraavasta taulukosta:

Palo- tai vartioasema	Sammutushenkilökunta			Palotarkastajat	Toimisto		Varusvarasto ja työpajat			Yhteensä
	Palo-päällystö	Ali-päällystö	Miehistö		Mp.	Np.	Viranhaltijat	Tuntityöntekijät		
								Mp.	Np.	
Pääpalosema	4	13	100	3	4	2	4	14	2	146
Kallio	1	6	75	—	—	—	—	—	—	82
Käpylä	—	2	37	—	—	—	—	—	—	39
Munkkiniemi	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Kulosaari	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Yhteensä	5	23	250	3	4	2	4	14	2	307

Virkavapautta joko opintomatkaa, opiskelua tms. tarkoitusta varten alla mainituiksi ajoiksi myönnettiin seuraaville viranhaltijoille: palokorpraali E. Saksalle ja palomies R. Määttäselle helmikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään, palopäällikkö W. W. Bergströmille toukokuun 2 p:stä toukokuun 6 p:ään, palokersantti A. A. Wirénille sekä palokorpraaleille H. Törröselle, A. Kokkiselle, K. Mäkiselle ja V. Heinolle toukokuun 8 p:stä toukokuun 17 p:ään, apulaispalotarkastaja V. Hänniselle toukokuun 20 p:stä kesäkuun 25 p:ään, palotarkastaja T. S. Sundquistille toukokuun 15 p:stä kesäkuun 15 p:ään ja palokorpraali E. A. Jaurokselle elokuun 22 p:stä syyskuun 14 p:ään.

Huoneistot. Jo edellisen kertomusvuoden aikana pääpaloseman asuintalossa olevia autotalleja ryhdyttiin muuttamaan asuinhuoneistoiksi, jotka valmistuivat v:n 1948 alkupuolella. Siten saatiin palokunnan viranhaltijain käyttöön 4 asuinhuoneistoa lisää. Kun Pasilan paloasemalta siirrettiin sairaankuljetusosasto Kallion paloasemalle, saatiin täten vapautuneeseen huonetilaan sijoitetuksi vielä yksi perheellinen palomies.

Kalusto. Kertomusvuonna hankittiin 2 Volvo-auton alustaa. Paloletkujen paikkausta varten hankittiin 15 Stenormerkkistä vulkanoimislaitetta. Uutta paloletkua ostettiin 1 450 m. Kun paloletkua samaan aikaan poistettiin käyttökelvottomana 2 149 m käsitti letkuvarasto vuoden lopussa 37 399 m.

Englannista v. 1940 lahjaksi saatu ruiskuauto n:o 39 kiinteine ja hinattavine moottori-ruiskuineen sekä nokkapumpulla varustettu letkuvaunu n:o 6 miehitettiin ja siirrettiin varakalustosta ensilähtökaluun. Niistä muodostettiin raskas ruiskuyksikkö eli Rr., jonka vesiteho on 6 000 m/l, kaikkien palo- ja vartioasemien yhteiseksi tukiyksiköksi vaarallisissa paikoissa sattuvia tulipaloja varten.

Englannista v. 1940 lahjaksi saatu Dodge merkinen kuorma-auto luovutettiin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti rakennustoimistolle. Loppuunkäytetty Schandler merkinen henkilöauto sekä vanhentuneet Koebe-Record merkinen pumppu n:o 1 ja Koebe merkinen keskipakoislaippapumppu myytiin.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen luku ja jakaantuminen paloasemittain selviää seuraavasta taulukosta:

Paloasema	Moottoriajoneuvot ¹⁾															Moottori-ruiskuja
	H	P	R	Rr	MR	LR	T	L	N	IS	S	A	K	J	Yht.	
Pääpaloasema ...	3	1	1	1	—	1	1	—	1	—	—	1	3	5	18	5
Kallio	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	3	—	1	1	11	2
Käpylä	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	4	2
Munkkiniemi	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Kulosaari	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
H:gin vapaaehtoisen palokunnan käytössä	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Varalla	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4
Yhteensä	12	3	6	1	2	1	2	1	2	1	3	1	4	6	45	15

Palolaitoksen ruiskuautoista kolme oli varustettu 2 500, neljä 2 000, yksi 1 700, kolme 1 500, neljä 1 000, kaksi 800 ja kolme 500 min./lit:n pumpulla. Edellä mainituista ruiskuautoista oli kuusi varustettu lisäksi tehokkaammilla vaahtosammutuslaitteilla. Moottori-ruiskuja oli 15, joista kolme 1 500, neljä 1 000, yksi 800 ja seitsemän 600 min./lit:n tehoisia. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 37 800 min./lit:n.

Paloilmoitus ja hälytys. Palokunnan palolennätinverkkoon oli kytketty 278 palolennätinkaappia, joista yksityisiä oli 28. Itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka olivat kytketyt suoraan palolaitoksen palolennätinverkkoon, oli 10 paikassa.

Puhelinkeskus oli yhdistetty palokunnan hälytysnumeroon 500 kolmella johdolla.

Hälytystä varten olivat palo- ja vartioasemat sekä poliisi yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Kahdessa henkilöautossa oli radiopuhelimet.

Palopostit ja vedenottoaikat. Vesijohdon paloposteja oli vuoden lopussa 2 105. Kanta-kaupungissa oli palokaivoja 7 ja 450 m³:n suuruisia sammutusvesisäiliöitä 3 sekä liitos-alueella 49 kaivoa, 12 lammikkoa ja 6 allasta.

Tulipalot ja avustustapaukset. Palokunta hälytettiin kertomusvuoden aikana 14 177 kertaa, kuten alla olevasta taulukosta tarkemmin ilmenee:

Hälytyksen syy	Tammik.	Helmik.	Maalisik.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Tulipalo	42	51	55	60	63	41	72	27	45	43	37	32	568
Sairaankuljetus	1 657	1 145	927	922	918	756	667	791	850	1 892	857	989	12 371
Tapaturma	75	63	59	62	73	72	53	64	50	52	75	86	784
Nokipalo	5	12	16	5	6	4	7	5	1	11	12	10	94
Savu- tai kaasuvaara	5	5	5	9	10	5	11	7	7	2	1	10	77
Erehdys	3	—	2	6	3	5	4	4	—	3	6	5	41
Vika hälytyslaitteissa	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	1	1	6
Ilkivalta	9	4	15	8	3	5	6	5	8	5	5	6	79
Happikoje- tai pulmoottoriavustuksen antaminen	1	2	2	3	1	3	1	1	1	2	2	3	22
Muun avustuksen antaminen ...	8	3	8	6	9	16	19	18	14	11	13	10	135
Yhteensä	1 805	1 285	1 090	1 081	1 086	907	840	922	977	2 023	1 009	1 152	14 177

Todelliset tulipalot jakaantuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka:

Asuinhuoneita	67
Keittiöitä	41
Elokuvateattereita	1

Syttymispaikka:

Liikehuoneita	11
Tehtaita	42
Työhuoneita	48

¹⁾ H = hyökkäysautoja, P = pioneeriautoja, R = ruiskuautoja, Rr = raskasruiskuautoja, MR = maaseuturuiskuautoja, LR = letku-ruiskuautoja, T = tikapuuautoja, L = letkuautoja, N = nokipaloautoja, IS = irtosammutusautoja, S = sairaankuljetusvaunuja, A = ambulanssi (tapaturmia varten), K = kuorma-autoja ja J = henkilöautoja.

Sytymispaikka:

Uudisrakennuksia	9
Kellareita	19
Pesutupia	4
Ullakoita	22
Kattoja	1
Hissejä	8
Pölykanavia	9
Saunoja	5
Autovajoja	6
Kattilahuoneita	9
Vajoja tai ulkorakennuksia	29
Varistorakennuksia	20
Kioskeja	8

Sytymispaikka:

Autoja	26
Kaatopaikkoja	4
Kuloja	54
Laivoja ja moottoriveneitä	24
Polttoainevarastoja	30
Raitiovaunuja	5
Rautatievaunuja	3
Roskalaatikoita	37
Silta ja telakka	4
Tervapatoja	20
Muuntajia	2
Yhteensä	568

Sytymissy:

Avotulen huolimaton käsittely	53
Räjähdytys	4
Kamiini ym. ylikuumentuminen	68
Hitsauskipinä	33
Puhalluslamppu	3
Viallinen savuhormi	12
Varomaton tuhkan käsittely	25
Varomaton tulenarkojen nesteiden käsittely	22
Varomaton sähkökeittimen käsittely	6

Sytymissy:

Varomaton sähkösilitysraudan käsittely	12
Varomaton tupakointi	32
Muu huolimattomuus	47
Lasten leikkiminen tulella	45
Itsesytytys	33
Oikosulku	48
Murhapoltto	11
Kipinöitä	79
Rakennusvaurio	9
Selville saamaton	26
Yhteensä	568

Suuruutensa mukaan tulipalot jakaantuivat seuraavasti:

Tulipaloloja	Tammik.	Helmik.	Maaisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Omatoinisesti sammutettuja ...	10	13	17	8	10	6	9	7	12	7	7	5	111
Pieniä	20	26	10	31	23	19	21	5	13	15	15	17	215
Keskikokoisia	6	9	22	21	28	13	33	11	17	18	13	10	201
Suuria	6	3	6	—	2	3	9	4	3	3	2	—	41
Yhteensä	42	51	55	60	63	41	72	27	45	43	37	32	568

Kuten taulukosta selviää, sammutettiin kertomusvuoden tulipaloista 19.5 % omatoimisesti. Pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla tai muulla käsikalustolla oli 37.9 %, keskikokoisia, jotka sammutettiin käyttämällä yhtä palopostia tai ruiskua, oli 35.4 % ja vakavalaatuksia, joissa tarvittiin enemmän voimaa, oli 7.2 %.

Vakavaluontoiisiin tulipaloihin voidaan lukea seuraavat tulipalot:

Malmilla sijaitseva Riihimäen Lautatarha oy:n puinen varistorakennus, lautatapulit ja pienempi konttorirakennus oli sytytetty elokuun 29 p:n vastaisena yönä klo 2. Tuli levisi voimakkaan tuulen vaikutuksesta viereiseen Keskusosuuskunta Laborin varistorakennusryhmään, joka paloi, samoin kuin sen yhteydessä oleva tiilinen varistorakennus vilja- ja rehukakkuvarastoineen. Suurin ponnistuksin saatiin läheinen aseman makasiini ja Laborin muut varastot pelastetuiksi. Sammutustyö kesti aamuun klo 9:ään. Tuhopolttaja saatiin pidätetyksi.

Lokakuun 5 p:nä tuli tuhosi Kesko oy:n tekstiilivarastossa Katajanokalla huomattavat määrät arvokkaita tekstiiliasusteita. Sammutustyö kesti kauan ja oli kovin rasittavaa, sillä palavat kumi-, kangas- ja nahkatekstiilit kehittivät sammutustyötä vaikeuttavaa savua ja erilaisia kaasuja.

Edellä mainittujen suurpalojen lisäksi oli vuoden aikana vielä muitakin huomattavia tulipaloja, joista mainittakoon seuraavat: tammikuun 12 p:nä Tuva oy:n tupakkatehtaalla

Kruunuvuorenkadun 4—16:ssa, maaliskuun 21 p:nä Arabian tehtaalla Toukolassa, maaliskuun 28 p:nä ullakkopalo Hämeentien 12:ssa, heinäkuun 20 p:nä elokuvateatterissa Pitäjänmäellä ja syyskuun 22 p:nä ullakkopalo Helsinginkadun 13:ssa.

Hälytystapa. Ensimmäinen tieto tulen irtopääsystä saatiin 460 tapauksessa puhelimitse, 106 tapauksessa palolennättimellä ja 2 tapauksessa suullisesti, 399 tulipaloa sattui klo 6—18 ja 169 tulipaloa klo 18—6 välisenä aikana.

Henkilökunnan tapaturmat. Kertomusvuoden aikana sattui tulipaloissa sammutusmiehistössä savumyrkytyksiä tai loukkaantumisia 17 tapausta. Harjoituksissa tai työpalvelussa loukkaantui 21, sellaisia tapaturmia, joista johtuneita työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet oli 9. Mainittujen tapaturmien työpäivämenetykset olivat 657 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 117 514 mk.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 2 225 876 000 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 4 244 111 630 mk eli yhteensä 6 469 987 630 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 21 016 628 mk:aan ja kiinteistön osalta 49 570 493 mk:aan eli yhteensä 70 587 121 mk:aan, joka oli 1.1 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit vv. 1939—48 olivat seuraavat:

1939	0.8	1944	0.2
1940	1.0	1945	2.3
1941	0.9	1946	1.6
1942	0.8	1947	0.9
1943	0.4	1948	1.1

Sairaankuljetustoiminta. Kuten aikaisemmin esitetystä taulukosta ilmenee, käytettiin sairaankuljetusautoja kertomusvuoden aikana 13 155 kertaa, joista 12 371 kertaa sairaiden ja 784 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaaavat luvut v. 1947 olivat 17 500, 16 653 ja 847. Kuljetusten lukumäärä väheni siis 4 345:llä. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 36, eli 12 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetusmatkojen pituus oli 130 907 km. Kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 3 386 677 mk, edellisenä vuonna 1 918 930 mk.

Työpajat ja varusvarasto. Palokunnan työpajat sijaitsivat varsin ahtaissa ja epämukavissa huonetiloissa, mutta niihin saataneen ensi tilassa aikaan parannuksia.

Varastotila supistui entisestäänkin, joten siellä työskentely tuotti vaikeuksia. Myöskin se, että varastoa hoiti varusmestari yksinään ilman vakinaista apulaista, käynee ajanmittaan kestävämmäksi.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 19 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteenlaskettu miesvahvuus oli 735 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 7, kuorma-autoja 2, autoruiskuja 10, moottori-ruiskuja 22 ja käsivoimaruiskuja 15, 3":n letkua 8 015 m ja 2":n letkua 5 200 m. Vapaaehtoisten palokuntien toimintaa valaisevat seuraavat luvut:

Vapaaehtoinen palokunta	Hälytysten luku			Vapaaehtoinen palokunta	Hälytysten luku		
	Kaupunkialueella	Kaupungin ulkop.	Yht.		Kaupunkialueella	Kaupungin ulkop.	Yht.
Helsingin	1	10	11	Munkkiniemen	2	—	2
Degerön	6	—	6	Oulunkylän	16	—	16
Haagan	14	—	14	Pakilan	5	—	5
Kottbyn	3	—	3	Pukinmäen	21	2	23
Kärbölen	—	—	—	Puistolän	20	3	23
Käpylän	1	—	1	Pitäjänmäen	6	3	9
Lautsaaren	10	2	12	Tammelundin	—	—	—
Malmi	28	2	30	Tapanilan	23	1	24
Marjaniemen	14	1	15	Vartiokylän	—	—	—
Mellunkylän	8	—	8				
				Yhteensä	178	24	202

Palonehkäisy ja nuohous

Yleiset ja ylimääräiset tarkastukset. Yleiset palotarkastukset suoritti palotarkastaja T. Sundquist apulaisineen. Paitsi näitä tarkastuksia suorittivat palomestarit tarkastuksia tulenaroissa ja henkilöturvallisuuteen nähden vaarallisissa laitoksissa kukin omassa piirissään. Tämän lisäksi palopäällikkö toimitti tarkastuksia yleisissä kokoussaleissa, teattereissa, bensiininsäilytyspaikoissa, filmivaraistoissa, suurehkoissa autovajoissa ym. tulenaroissa paikoissa. Tulenaroissa laitoksissa suoritettiin jatkuvasti ennakkovalvontaa. Lisäksi tehtiin pyydettyjä tarkastuksia sekä harjoitettiin palonehkäisy- ja rakennustyö-
neuvontaa.

Turvavartiointi. Teattereissa yms. huoneistoissa oltiin vartiossa näytäntöjen aikana yhteensä 863 kertaa seuraavasti: Suomen kansallisteatterissa 2 miestä 298 kertaa ja 1 mies 8 kertaa, ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 384 kertaa ja 1 mies 3 kertaa, suomalaisessa oopperassa 2 miestä 170 kertaa. Tämän lisäksi asetti Helsingin vapaaehtoinen palokunta turvavartioita erinäisiin muihin teattereihin.

Messujen, näyttelyiden, lasten päivien, sirkusnäytösten yms. tilaisuuksien turvavartiointista huolehtivat vapaavuorojen miehet.

Nuohous. Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 24 nuohouspiiriin. Nokivalkeiden lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena oli seuraava:

1939	16	1944	24
1940	45	1945	51
1941	30	1946	101
1942	35	1947	115
1943	19	1948	94

Menot ja tulot

Kertomusvuoden aikana melkein kaikki palokunnan menot lisääntyivät, mutta huomattavin nousu oli palkkamenojen kohdalla. Ainoastaan autojen käyttömääräraha pieneni, mikä johtui autojen vähäisemmästä käytöstä.

Palolaitoksen menot v. 1948 käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

Menoerä	Määräraha talous- arvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	123 800	103 900	+ 19 900
Sääntöpalkkaiset virat	39 079 065	72 514 674	— 33 435 609
Tilapäistä työvoimaa	197 200	364 404	— 167 204
Kesälomasijaiset	2 310 000	3 712 815	— 1 402 815
Vuokra	1 471 668	1 441 668	+ 30 000
Lämpö	3 608 185	3 467 388	+ 140 797
Valaistus	258 150	215 155	+ 42 995
Siivoaminen	90 000	87 436	+ 2 564
Vedenkulutus	87 000	176 788	— 89 788
Puhtaanapito	52 980	55 472	— 2 492
Kaluston hankinta	5 170 000	4 721 300	+ 448 700
Kaluston kunnossapito	2 500 000	3 716 613	— 1 216 613
Painatus ja sidonta	60 000	97 251	— 37 251
Tarverahat	300 000	389 796	— 89 796
Vaatteiden pesu	185 000	361 291	— 176 291
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	35 000	40 350	— 5 350
Yleisten laitteiden kunnossapito	30 000	110 735	— 80 735
Käyttövoimaa	40 000	75 459	— 35 459
Autojen käyttö	2 056 000	1 684 756	+ 371 244
Vakuutusmaksut	66 000	74 201	— 8 201
Hevosten elatus	25 000	—	+ 25 000
Työkommennuskunta	2 000 000	4 080 189	— 2 080 189
Yhteensä	59 745 048	97 491 641	— 37 746 593

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 442 500 mk, Suomen palo-
suojeluyhdistykselle 133 680 mk ja liitosalueen vapaaehtoisille palokunnille 1 499 999 mk.

Palolaitoksen tulot tilien mukaan olivat 5 569 333 mk. Erikoisesti lisääntyivät tulot
sairaankuljetuksista sairaankuljetusmaksujen huomattavan nousun vuoksi. Tulot ja-
kaantuivat seuraavasti: sairaankuljetusmaksut 3 386 677 mk, luontoisedut 772 449 mk
ja sekalaiset tulot 1 410 207 mk.

Palokunnan säätiöt. Lahjoitusvaroista sekä siten, että kaupunginvaltuusto myönsi
v. 1922 palokunnalle 10 % kertyneistä sairaankuljetusmaksuista, palokunnalle muodostui
kolme avustus- ja viihdytysrahastoa, joiden yhteinen pääoma kertomusvuoden lopussa
oli 961 826 mk. Rahastot luovutettiin joulukuun 31 p:nä 1947 rahatoimiston hoidettaviksi.
